

RAADSVERGADERING	:	6 november 2018
AGENDAPUNT	:	11
ONDERWERP	:	Vaststellen belastingverordeningen en tarieven 2019
PORTEFEUILLEHOUDER(S)	:	Financiën
STATUS	:	Besluitvormend

Korte inhoud

Op 20 juni 2018 is in een raadsklankbordgroep vergadering van de BMWWE gemeenten de kadernota 2019 – 2022 van Het Hogeland gepresenteerd. Een onderdeel van het kaderplan was het Belastingplan Het Hogeland waarin de kaders zijn voorgelegd hoe om te gaan met het harmoniseren van de belastingverordeningen. Een uitgangspunt daarbij was dat de huidige begrote belastingopbrengsten tenminste gehandhaafd worden in Het Hogeland. De voorstellen van het belastingplan zijn uitgewerkt in de voorliggende belastingverordeningen. Een algemeen uitgangspunt is een stijging van de tarieven met 2,4% gebaseerd op het CBS indexcijfer zoals deze ook opgenomen is in de septembercirculaire. Tevens worden de voorstellen inzake het harmoniseren van de leges verordening voorgelegd. Hiermee worden de verordeningen en tarieven voor het belastingjaar 2019 vastgesteld. Ieder jaar heeft de gemeente de mogelijkheid om de belastingverordeningen en tarieven opnieuw vast te stellen.

Voorstel / Advies

Wij stellen u voor de bijgaande verordeningen en tarieven 2019 overeenkomstig vast te stellen.

Inleiding

Het samenvoegen van gemeenten zorgt altijd voor verschuivingen in lokale lasten. Grootste oorzaak in verschuivingen van de lokale lasten betreffen de effecten op de onroerende zaakbelasting. Inzake het belastingplan is gekozen voor voorstellen waarbij de minste verschuivingen in lastendruk plaatsvinden. In het belastingplan zijn geen voorstellen opgenomen over de legesverordeningen, de marktgelden en de begraafrechten. Deze betrekken we wel bij het nu voorliggende voorstel. In dit advies zal ingegaan worden op de volgende onderdelen.

- Juridisch kader
- Belastingplan Het Hogeland
- Gevoelens Raadsklankbordgroep bij kaderplan 2019-2022
- Effecten per belastingsoort
- Effecten op de inwoners en bedrijven in Het Hogeland
- Overige heffingen

1 Juridisch kader

Juridische mogelijkheden om te harmoniseren en tarieven voor 2019 vast te stellen

Voor gemeenten die gaan herindelen geldt specifieke regelgeving de wet Arhi (Algemene regels herindeling gemeenten). Een van de onderdelen van deze wet ziet toe op de overgang van rechten en plichten van de oude gemeente naar de nieuwe gemeenten. Met name de artikelen 28 tot en met 30 en artikel 32 van de wet Arhi zijn van toepassing op de gemeentelijke belastingverordeningen. De hoofdregel is dat de voorschriften van de voormalige gemeenten, zoals die gelden op de dag voorafgaande aan de datum van herindeling (d.w.z. 31 december 2018), gedurende 2 jaren na die datum hun rechtskracht behouden voor het grondgebied van de voormalige gemeenten, voor zover het bevoegde gezag van de nieuwe gemeente deze niet eerder vervallen verklaart. De bestuursorganen van de nieuwe gemeente moeten dus binnen deze termijn van 2 jaren een besluit nemen over deze voorschriften. Om vanaf 1-1-2019 te kunnen heffen op basis van een geharmoniseerde verordening of om wijzigingen door te voeren zoals het indexeren van het tarief in de verschillende verordeningen, zullen de oude raden de verordeningen voor 2019 moeten vaststellen. Het overgangsrecht voor gemeentelijke voorschriften (art. 28-30 Wet Arhi) geldt niet voor de onroerendezaakbelastingen. De OZB-verordeningen van de gemeenten houden met ingang van de datum van de herindeling op te gelden, doch zij behouden hun rechtskracht voor de voor de belastingjaren welke voor die datum zijn begonnen. De raad van de nieuwe gemeente heeft 3 maanden de tijd om een nieuwe OZB-verordening vast te stellen voor de nieuwe gemeente. Aan deze verordening kan terugwerkende kracht worden toegekend tot 1 januari 2019 (art.32 lid 2 Wet Arhi).

Maximale kostendekkendheid heffingen en leges

Een ander belangrijk juridisch kader is dat de tarieven voor de rioolheffing, afvalstoffenheffing en leges maximaal kostendekkend mogen zijn. Voor de afvalstoffenheffing, die nog niet geharmoniseerd wordt, zullen er in de vier voormalige gemeenten in 2019 verschillende tarieven naast elkaar gelden. Alle vier de gemeenten kunnen dan voor de datum van herindeling Verordeningen Afvalstoffenheffing 2019 vaststellen. De tarieven zijn dan gebaseerd op de afzonderlijke geraamde baten en lasten behorende bij de betreffende verordeningen en het bijbehorende grondgebied, rekening houdend met een correctie van het grondgebied in verband met de afsplitsing van Middag-Humsterland.

In dit voorstel wordt verder voorgesteld om de rioolheffing te harmoniseren. Specifiek voor de rioolheffing geldt dan dat alle gemeenten vóór 1 januari 2019 inhoudelijk identieke verordeningen vast dienen te stellen, die per die datum ingaan. Op grond van art. 28 en 33 Wet Arhi behouden deze verordeningen na de herindeling hun rechtskracht. De tariefberekening in die inhoudelijk identieke

verordeningen dient plaats te vinden op basis van de te verwachten totale baten en lasten van de vier gemeenten gezamenlijk. Deze begroting van baten en lasten heeft betrekking op het grondgebied van de vier voormalige gemeenten, minus de correctie in het grondgebied van Winsum en vormt de onderbouwing dat de geharmoniseerde tarieven maximaal kostendekkend zijn vastgesteld.

2 *Belastingplan Het Hogeland*

Het doel van het opgestelde belastingplan als onderdeel van het kaderplan van Het Hogeland was enerzijds om inzicht te geven in de problematiek van de belastingharmonisatie en anderzijds de besturen van de deelnemende gemeenten alle informatie in handen te geven om te besluiten over de wijze en de termijnen waarop de belastingverordeningen kunnen worden geharmoniseerd. De volgende heffingen zijn in dit onderzoek betrokken:

- Onroerende zaakbelastingen (OZB)
- Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten (RZB)
- Hondenbelasting
- Toeristenbelasting
- Forensenbelasting
- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing

Onderstaand zijn de voorstellen en aannames voor de berekeningen uit dit belastingplan per heffing weergegeven. Op basis hiervan zijn de berekeningen naar de gevolgen voor de lastendruk uitgevoerd. Daarbij is gekozen voor de voorstellen in het belastingplan waarbij de minste verschuivingen in lastendruk plaatsvinden. De voorstellen uit het belastingplan zijn verwerkt in de nu voorliggende belastingverordeningen. De onroerende zaakbelasting zal pas in het nieuwe jaar 2019 door de nieuwe raad worden vastgesteld, aangezien de wet Arhi voorschrijft dat dit door de nieuwe gemeenteraad dient plaats te vinden. Dit zal geharmoniseerd en met terugwerkende kracht per 1 januari worden vastgesteld.

Onroerende zaakbelasting

Om inzicht te geven in de lokale lastenontwikkeling worden de indicatieve OZB tarieven weergegeven. De OZB tarieven worden nu nog niet vastgesteld. Dit is aan de nieuwe gemeenteraad. Voor de berekening van deze indicatieve tarieven is wel uitgegaan van de volgende uitgangspunten.

- De huidige gewogen verhoudingen tussen de heffingspercentages van de categorieën woningen, eigenaren van niet-woningen en gebruikers van niet-woningen blijft gehandhaafd in Het Hogeland.
- De huidige OZB opbrengsten stijgen met het consumenten prijsindexcijfer van 2,4%.

Roerende zaakbelasting

De RZB wordt ingevoerd in de gemeente Het Hogeland en geharmoniseerd per 1 januari 2019.

Afvalstoffenheffing

- De afvalstoffenheffing wordt niet geharmoniseerd per 1 januari 2019. Op een later moment wordt bepaald of harmonisatie plaatsvindt op 1 januari 2020 of 1 januari 2021.

- De tarieven voor de afvalstoffenheffing in Eemsmond worden in 2019 vastgesteld op een kostendekkend niveau van 100%. Dit is nu 42%. In de drie andere gemeenten is de kostendekking al 100%.
- De extra opbrengst (raming ca. € 1,3 miljoen) wordt aangewend om het OZB-tarief voor woningen in Het Hogeland te verlagen met ingang van 1 januari 2019.

Rioolheffing

- De rioolheffing wordt geharmoniseerd per 1 januari 2019.
- De rioolheffing wordt van de eigenaren geheven, niet meer van de gebruikers (hetgeen alleen in Eemsmond van toepassing was).
- Er wordt geen differentiatie toegepast naar het aantal werknemers.
- Er wordt geen afzonderlijk tarief opgenomen voor verzorgingstehuizen.
- Percelen waar sprake is van alleen hemelwaterafvoer worden in de heffing betrokken.

Hondenbelasting

In Het Hogeland wordt hondenbelasting afgeschaft.

Forensenbelasting

In Het Hogeland wordt forensenbelasting ingevoerd. De huidige verordeningen worden geharmoniseerd per 1 januari 2019.

Toeristenbelasting

In Het Hogeland wordt in het totale grondgebied de toeristenbelasting ingevoerd per 1 januari 2020. **In afwijking van het belastingplan** is invoer op het grondgebied van de gemeenten Bedum, Winsum en Eemsmond praktisch niet mogelijk per 1 januari 2019. Het is raadzaam om de ondernemers genoeg tijd te geven voorafgaand aan de invoering van deze belasting.

3 *Gevoelens Raadsklankborgroep bij kaderplan 2019-2022*

Tijdens de vergadering van de raadsklankborgroep is ten aanzien van het kaderplan 2019-2022 in relatie met het belastingplan het volgende aangegeven.

- Zijn er compensatiemogelijkheden inzake benadeelde groepen inzake harmonisatie Onroerende zaakbelastingen niet woningen voor met name de agrariërs en winkeliers in de BMW gemeenten. Zij worden relatief zwaar getroffen door de harmonisatie van het OZB tarief.
- Zijn er compensatiemogelijkheden voor huurders in Eemsmond als gevolg van verhoging van de afvalstoffenheffing.

De gemeente Het Hogeland heeft de mogelijkheid om een regeling nadeelcompensatie onroerendezaakbelastingen voor niet-woningen af te sluiten. Deze regeling is mogelijk voor belastingjaar 2019 en kan gekoppeld worden aan een maximale WOZ waarde. Het is de inzet van de huidige colleges om aan het nieuwe college en gemeenteraad voor te stellen in 2019 een regeling voor nadeelcompensatie vast te stellen .

Vanuit een fractie kwam het verzoek de huurders en andere inwoners van Eemsmond te compenseren voor het fors hogere tarief voor de afvalstoffenheffing, als gevolg van het hanteren van 100% kostendekkendheid voor het hele gebied. De verhoging van het tarief voor de huurders wordt grotendeels gecompenseerd doordat de rioolheffing voor het gebied Eemsmond verschuift naar een heffing die 100% wordt geheven van de eigenaar. Compensatie voor inwoners is ook mogelijk. Dit kan voor de minima door middel van het kwijtscheldingsbeleid.

In relatie met het voorgaande punt kwam de vraag uit de RKBG te kijken naar het kwijtscheldingsbeleid. Dit maakt geen onderdeel uit van het belastingplan en de harmonisatie van tarieven. Het kwijtscheldingsbeleid zal door de nieuwe gemeenteraad worden vastgesteld. Dit zal in het 1e kwartaal 2019 aan u worden voorgelegd.

4 Effecten per belastingsoort

Afvalstoffenheffing

De tarieven van de afvalstoffenheffing in het grondgebied van de gemeente Bedum per aansluiting blijft net als in 2018 € 224,16. De tarieven voor de afvalstoffenheffing in Bedum zijn daarmee 100% kostendekkend.

Onderstaand wordt de kostendekkendheid van de afvalstoffenverordening voor het grondgebied van de gemeente Bedum weergegeven.

	Opbrengst	Kosten	Overhead	Kosten incl. overhead	%
Verordening afvalstoffenheffing	1.026.284	1.006.424	19.860	1.026.284	100,0%

De tarieven van de afvalstoffenheffing in het grondgebied van de gemeente De Marne zijn gebaseerd op 100% kostendekkendheid. Het tarief blijft net als in 2018 € 238,44.

Onderstaand wordt de kostendekkendheid van de afvalstoffenverordening voor het grondgebied van de gemeente De Marne weergegeven.

	Opbrengst	Kosten	Overhead	Kosten incl. overhead	%
Verordening afvalstoffenheffing	1.189.871	1.116.194	73.677	1.189.871	100,0%

De tarieven van de afvalstoffenheffing in het grondgebied van de gemeente Winsum zijn gebaseerd op 100% kostendekkendheid. Het tarief blijft net als in 2018 € 220,00

Onderstaand wordt de kostendekkendheid van de afvalstoffenverordening voor het grondgebied van de gemeente Winsum weergegeven.

	Opbrengst	Kosten	Overhead	Kosten incl. overhead	%
Verordening afvalstoffenheffing	1.401.725	1.304.807	96.918	1.401.725	100,0%

De tarieven van de afvalstoffenheffing in het grondgebied van de gemeente Eemsmond stijgen van € 82 voor een eenpersoonshuishouden naar € 250 en voor een meerpersoonshuishouden van € 154 naar € 322. De tarieven voor de afvalstoffenheffing in Eemsmond gaan daarmee naar ca. 100% kostendekkendheid.

Onderstaand wordt de kostendekkendheid van de afvalstoffenverordening voor het grondgebied van de gemeente Eemsmond weergegeven.

	Opbrengst	Kosten	Overhead	Kosten incl. overhead	%
Verordening afvalstoffenheffing	2.107.553	1.858.377	257.714	2.116.091	99,6%

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geharmoniseerd. De heffingsmethode voor Het Hogeland wordt op basis van eigenaar. Alleen bij de gemeente Eemsmond was sprake van eigenaar en gebruik. De woningstichtingen in de gemeente Eemsmond zijn over het voornemen om de heffingsmethode te veranderen geïnformeerd.

Een andere belangrijke wijziging is de toerekening van een aantal specifieke onderdelen. De toerekening van een aantal kosten aan de rioolheffing zoals veegkosten, baggerkosten en slootonderhoud is gewijzigd. Van deze kosten wordt 50% toegerekend aan de rioolheffing.

Met de harmonisatie voor Het Hogeland is gekozen voor een differentiatie voor panden met alleen hwa (hemelwater lozing binnen de bebouwde kom). Vooralsnog worden hierin alleen de garageboxen betrokken. In 2019 wordt een nieuw Afvalwaterbeleidsplan (GRP) gemaakt waarin differentiatie 'alleen hwa' verder wordt uitgewerkt en gespecificeerd.

Het tarief voor rioolheffing voor de aansluiting op het riool van Het Hogeland wordt € 258,96 voor eigenaren.

Onderstaand wordt de kostendekkendheid van de rioolverordening voor Het Hogeland weergegeven.

	Opbrengst	Kosten	Overhead	Kosten incl. overhead	%
Verordening rioolheffing	5.932.419	5.431.623	500.796	5.932.419	100,0%

Onroerende zaakbelasting

De verordening Onroerende zaakbelasting wordt geharmoniseerd en in 2019 vastgesteld. Uitgangspunt voor de tarieven is dat de totale opbrengst stijgt met 2,4%. Voor het goede beeld hebben wij wel een doorrekening gemaakt van de geharmoniseerde tarieven. Deze zijn echter onder voorbehoud.

5 *Effecten op inwoners en bedrijven Het Hogeland*

De effecten van de harmonisatie en tariefstijgingen voor de inwoners en bedrijven zijn per gemeente berekend. In de bijlage Lokale Lastenontwikkeling Het Hogeland worden die weergegeven voor inwoners met een koopwoning met een gemiddelde WOZ waarde en voor winkels en kantoren met een gemiddelde WOZ waarde. Hierbij moet worden opgemerkt dat de OZB tarieven nog niet worden vastgesteld en voorlopig berekend zijn op basis van de ontwikkeling in de WOZ waarden. Ook zijn mogelijke effecten in verband met areaaluitbreiding nog niet meegenomen.

Lokale lasten ontwikkeling

De WOZ waarde van de woningen in Het Hogeland stijgen gemiddeld met 4,15%. In de bijlage Lokale Lasten ontwikkeling wordt per gemeente weergegeven wat de effecten zijn.

De woonlasten voor de inwoners van de gemeente Eemsmond stijgen voor eigenaren met ca. € 55 en voor huurders met ca. € 37. Voor de eigenaren van de gemeente Bedum met ca. € 52. Voor de eigenaren van de gemeente Winsum blijven de woonlasten ongeveer gelijk en voor de eigenaren van de gemeente De Marne dalen de woonlasten met ca. € 133.

De WOZ waarden voor agrarische objecten daalt gemiddeld met 4,03%. De WOZ waarde voor de winkels/kantoren stijgt met gemiddeld 1,04%. De effecten zijn per gemeente verschillend. De ondernemers in Eemsmond gaan minder belasting betalen terwijl de lastendruk van de ondernemers in Bedum, Winsum en De Marne omhoog gaat. Dit komt door de stijging van het OZB tarief voor niet-woningen in de BMW gemeenten.

Zie de bijlagen voor een overzicht van de verschillende tarieven en de lastendruk per huidige gemeente.

6 *Overige heffingen*

Leges

De legesverordening is geharmoniseerd. De verschillende tarieventabellen bij de 4 gemeenten behorende bij de legesverordeningen zijn geïnventariseerd. De tarieven zijn daarbij als volgt berekend (met uitzondering van de activiteit bouwen bij de omgevingsvergunning).

- Indien er voor vier gemeenten een tarief is: het gemiddelde.

- Indien er voor drie gemeenten een tarief is: het gemiddelde.
- Indien er voor twee gemeenten een tarief is: het gemiddelde.
- Indien er in één gemeente een tarief is: het betreffende tarief.

De tarieven voor de activiteit bouwen bij de omgevingsvergunning zijn bepaald aan de hand van gewogen opbrengsten per categorie bouwsom. Daarnaast sluit de verordening zoveel mogelijk aan bij de modelverordening van de VNG. In de legesverordening is zo veel mogelijk geharmoniseerd. Daarnaast diende de huidige opbrengst van de 4 gemeenten minimaal gegarandeerd te zijn.

Forensenbelasting

Het tarief voor de forensenbelasting wordt € 879,40.

Marktgelden

Op het gebied van de marktgelden is nog geen geharmoniseerd beleid. De tarieven zijn geïndexeerd met 2,4%.

Lijkbezorgingsrechten

Op het gebied van de lijkbezorgingsrechten is nog geen geharmoniseerd beleid. De tarieven zijn geïndexeerd met 2,4%.

Liggelden

Op het gebied van de liggelden is nog geen geharmoniseerd beleid. De tarieven zijn geïndexeerd met 2,4%.

Reclamebelasting

In de gemeente Winsum en Eemsum blijft de reclamebelasting van kracht en zal er geen nieuwe verordening worden vastgesteld.

7 Conclusie en aanbeveling

Op basis van de genoemde uitgangspunten in dit advies leggen wij met dit raadsvoorstel de volgende verordeningen ter vaststelling aan u voor:

1. Verordening afvalstoffenheffing incl. bijbehorende tarieventabel 2019;
2. Verordening rioolbelasting 2019;
3. Verordening forensenbelasting 2019;
4. Verordening marktgelden 2019;
5. Verordening lijkbezorgingsrechten incl. bijbehorende tarieventabel 2019;
6. Verordening leges incl. bijbehorende tarieventabel 2019;
7. Verordening liggelden (De Marne);
8. Verordening toeristenbelasting (De Marne).

Mogelijke maatregelen en beoogd effect

Met het vaststellen van de belastingverordeningen voor het belastingjaar 2019 kunnen de gemeenten de tarieven aanpassen en rekening houden met verwachte kostenstijgingen.

Uitvoering

Financiële consequenties

De programmabegroting 2019 zal door de nieuwe gemeenteraad vastgesteld worden. De uitgangspunten voor de programmabegroting zijn in het kaderplan van Het Hogeland vastgesteld. Deze uitgangspunten zijn ook meegenomen in de bovengenoemde belastingen. De gevolgen van de diverse tariefsaanpassingen worden in de programmabegroting 2019 meegenomen.

Bijlagen en achterliggende documenten
--

- Belastingverordeningen 2019
- Lokale lastenontwikkeling Het Hogeland

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Bedum,
E. van Lente, burgemeester,
R. Wiltjer, secretaris

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente De Marne,
F.H. Wiersma, burgemeester,
J.C.H.G.M. Bottema, secretaris

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Winsum,
M.A.P. Michels, burgemeester,
A. van Hoorik, secretaris

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Eemsmond,
M. van Beek, burgemeester,
B.L. Meijer, secretaris

RAADSVERGADERING : 6 november 2018
AGENDAPUNT : 11

De gemeenteraad,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

B E S L U I T:

De bijgaande verordeningen en tarieven 2019 overeenkomstig vast te stellen.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Winsum in de openbare vergadering van
6 november 2018

voorzitter,

griffier,